

- a Szerb Pravoszláv Egyház patriárkájának visszatérése Pećbe, összhangban a leg-
többi Vaseļjenski Zsinat határozatával;
- a Vidovdan szerb nemzeti ünneppé való nyilvánítása.

Belgrád, 1990. január 14.

(N. J. ford.)

DENACIONALIZÁCIÓS EGYESÜLET

(Udruženje za denacionalizaciju)

1. *Udruženje za denacionalizaciju (UZD) – Denacionalizációs Egyesület (DE). Jele: két-piros négyzetes mezőben az Egyesület neve.*
2. *Alakuló Közgyűlés 1990. március 19-én Splitben*
- 3–4. *Az Alapszabály mellékelve*
5. —
6. *Az egyesület a JSZSZK területén fejt ki hatását.*
7. *Az egyesület legfőbb szerve a Közgyűlés, amely küldötti alapon konstituálódik. A Közgyűlés végrehajtó szerve az Elnökség, amely 7 tagú: az Egyesület elnöke, két al-
elnök és négy elnökségi tag alkotja. Elnök: Miro Slavnić, titkár Filip Kedžo. Jegyző-
könyvvezető: Nikša Čećuk.*
8. *A tagozatok alakulóban vannak Jugoszlávia-szerte (Vajdaságban is).*
9. *A rendes tagság a belépési nyilatkozat kitöltésével nyerhető el. Az egyesületnek ezenkívül lehetnek pártoló és tiszteletbeli tagjai is.*
10. —
11. *Székhelye: Split, XX Dalmatinske divizije 7.*
12. —
13. *Az Egyesület kezdeményezte a nacionalizáció, a kisajzítási és egyéb magántulaj-
don-társadalmisítási eljárások folyamán a tulajdonosok akarata ellenére elvett va-
gyon visszazármaztatását, illetve a tulajdonosok kártalazítását.*
14. —
15. —
16. —

*A kérdőívet Nikša Čećuk szerkeztőségünkhöz
intézett levele (kelt 1990. március 29-én) és a
DE Alapszabálya aLapján állítottuk össze*

A társadalmi szervezetekről és polgári egyesületekről szóló törvény 18. szakaszáról (NN82/7. sz.), valamint a társadalmi szervezetekről és polgári egyesületekről szóló törvény megváltoztatásáról és kiegészítéséről szóló törvény 1. szakaszával (NN 90/2. sz.) összhangban az 1990. III. 19-én Splitben megtartott alakuló közgyűlésén a *Denacionalizációs Egyesület* elfogadta az alábbi

ALAPSZABÁLYT

I. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. szakasz

A Denacionalizációs Egyesület (a továbbiakban: Egyesület) olyan szervezet, mely azért gyűjti maga köré a polgárokat, hogy társadalmi és politikai tevékenységet fejtsenek ki a nacionalizáció, a kisajátítási és egyéb magántulajdon-társadalmisítási eljárások folyamán a tulajdonosok akarata ellenére elvett vagyon visszaszármaztatása, illetve a tulajdonosok igazságos kártalanítása céljából.

2. szakasz

Az Egyesület az alkotmányban, a törvényben és ebben az alapszabályban meghatározott helyzetével, jogaival és kötelességével összhangban az alábbi elvek érvényesítéséért száll síkra:

- a magántulajdon természetes joga minden szabad embernek,
- a tulajdonjogot senkinek sincs joga korlátozni,
- senki sem veheti el a megalapozott tulajdonjoggal rendelkező tulajdonostól tulajdonát annak piaci értékének megtérítése nélkül,
- bármely a piaci érték megtérítése nélkül foganatosított tulajdonelsajátítás valamely megalapozott tulajdonjoggal rendelkező tulajdonostól a természetes emberi jogok és szabadságok megsértését jelenti,
- minden a nacionalizációs, kisajátítási és egyéb magántulajdon-társadalmisítási eljárás folyamán a tulajdonosok akarata ellenére elvett vagyont vissza kell származtatni tulajdonosának a becslés napján megállapított piaci érték szerinti tényleges kár megtérítésével.

3. szakasz

Ez az alapszabály rögzíti az Egyesület tagjainak egymással szembeni jogait, kötelességeit és felelősségét, a szervezkedés, a szavazás, a választás és a megbízatás módját és formáit, továbbá az Egyesület tevékenységét illető egyéb kérdéseket.

4. szakasz

A szervezet teljes elnevezése: Udruženje za denacionalizaciju (Denacionalizációs Egyesület). Az elnevezés rövidítése: UZD (DE).

Az Egyesület székhelye: Split, xx Dalmatinske divizije 7.

5. szakasz

Az Egyesület a JSZSZK területén fejti ki tevékenységét.

6. szakasz

Az Egyesület jelvénye: kék–piros színű négyzetes mezőben az Egyesület neve.

Az Egyesület 30 mm-es átmérőjű körpecséttel rendelkezik, melyen az alábbi felirat látható: Denacionalizációs Egyesület, Split.

7. szakasz

A szervezet képviselője és reprezentánsa az Egyesület elnöke. Akadályoztatottsága esetén az Elnökség által választott személy helyettesíti.

8. szakasz

Az Egyesület tevékenysége nyilvános. E nyilvánosság olyképpen valósul meg, hogy rendszeresen tájékoztatják a tagságot és a társadalmi közösséget az Egyesület munkáját érintő minden fontosabb kérdéstől.

II. A SZERVEZET TAGSÁGA

9. szakasz

Az egyesületi tagság egyéni jellegű a belépés szabad és önkéntes. Az Egyesületnek lehetnek rendes, pártoló és tiszteletbeli tagjai.

10. szakasz

Az Egyesület rendes tagjának státusát a belépési nyilatkozat aláírásával és a nyilvántartásba való felvétellel lehet elnyerni.

11. szakasz

Rendes tag lehet minden tizennyolcadik életévét betöltött jugoszláv állampolgárságú személy, aki elfogadja az Egyesület alapszabályát és aláírja a belépési nyilatkozatot.

12. szakasz

Pártoló tag lehet mindenki, aki munkájával, illetve anyagi hozzájárulásával tevékenyen részt vesz az Egyesület meghirdetett elveinek valóráváltásában.

A pártoló tagok illetve szimpatizánsok a saját lehetőségeik és az Egyesület szükségletei szerint veszik ki részüket az Egyesület munkájából.

13. szakasz

Tiszteletbeli taggá olyan személyek lehetnek, akik külön érdemeket szereztek az Egyesület eszméinek, céljainak és feladatainak valóráváltásában.

A tiszteletbeli taggá nyilvánításról az Egyesület közgyűlése dönt.

14. szakasz

A tagok jogai és kötelezettségei:

- tagokat válaszhatnak az Egyesület szerveiben és egyéb testületeibe, s maguk is megválaszthatók e tisztségekre;
- rendszeres tájékoztatást kapnak a szervezet, ennek szervei és testületei munkájáról;
- rendszeres tájékoztatást kapnak a szervezet anyagi és pénzügyi tevékenységéről;
- javaslatokat terjeszthetnek be, véleményt és észrevételt nyilváníthatnak az Egyesület szerveinek és más tagjainak tevékenységével kapcsolatban;
- részt vállalnak az Egyesület feladatainak teljesítéséből;
- az alapszabály szellemében tevékenykednek, őrzik és öregbítik az Egyesület tekintélyét;
- tagsági díjat fizetnek.

15. szakasz

Az egyesületi tagság kilépéssel, kizárással vagy a nyilvántartásból való töröltetéssel szűnik meg.

16. szakasz

Az Egyesületből való kilépésről szabadon és önállóan dönt minden tag, azzal, hogy döntéséről írásban értesíti az Egyesület Elnökségét.

17. szakasz

A nyilvántartásból való törlésről az Egyesület Elnöksége dönt az alábbi esetekben:

- amennyiben az illető egyesületi tag huzamosabb időn át és a figyelmeztetés ellenére sem reagál a felhívásokra, hogy vegyen részt az Egyesület, ennek szervei és testületei munkájában;
- amennyiben három hónapot meghaladó időszakban elmulasztja a tagsági díj fizetését.

18. szakasz

Az az egyesületi tag, aki nem az alapszabályban lefektetett elvek és célok szellemében tevékenykedik vagy munkájával csorbát ejt az Egyesület tekintélyén, kizárható az Egyesületből.

A kizárásról az Egyesület Elnöksége határoz. A kizárt tag fellebezhet a döntés ellen az Egyesület közgyűlésénél. A közgyűlés döntése végleges.

19. szakasz

Az Egyesület legfőbb szerve a Közgyűlés. A Közgyűlés az Egyesület tagjaiból tevődik össze.

Amennyiben a tagság létszáma meghaladja a kétszáz főt, a Közgyűlés küldötti alapon

konstituálódik. A Közgyűlés taglétszámáról és felépítéséről az Egyesület Elnöksége (a továbbiakban: Elnökség) dönt.

20. szakasz

A Közgyűlés összehívására szükség szerint kerül sor, de évente legalább egyszer. A Közgyűlést az Elnökség hívja össze önkézdeményezésből vagy a tagság egyharmadának követelésére.

21. szakasz

A Közgyűlés az alábbi ügyekben dönt illetve intézkedik:

- alapszabályt hoz, változtat vagy kiegészít;
- elnököt választ;
- megvitatja és elfogadja az Egyesület egyéb testületeinek és szerveinek beszámolóit;
- meghozza az Egyesület munkaprogramját;
- elfogadja az Egyesület pénzügyi tervét és zárszámadását;
- dönt a tagság megszűnésének ügyében;
- intézkedik a törvényben, illetve az ezen alapszabályban lefektetett, az Egyesület tevékenységével kapcsolatos egyéb ügyekben.

22. szakasz

A Közgyűlés az ülés előtt elfogadott ügyrend szerint végzi munkáját.

Akkor határozatképes, ha a tagság, illetve a küldöttek többsége jelen van. A szavazás többségi alapon történik, az alapszabály megváltoztatását célzó döntéseket kivéve, ezekhez ugyanis a jelenlevők kétharmados szavazattöbbsége szükséges.

A szavazás nyílt, kivéve, ha a Közgyűlés másként dönt, illetve, ha azon szervek megválasztásáról van szó, amelyeknél titkos szavazással kell választani a jelöltek közül.

23. szakasz

A Közgyűlés végrehajtó szerve az Elnökség. Ez irányítja az Egyesület munkáját a két Közgyűlés közötti időszakban és határoz az illetékességi körébe vágó kérdésekben az alapszabállyal és a törvénnyel összhangban.

Munkájáért az Elnökség a Közgyűlésnek tartozik felelősséggel.

24. szakasz

Az Egyesület Elnöksége hét (7) tagból áll: az Egyesület elnökéből, két (2) alelnökből és négy (4) elnökségi tagból.

Az Elnökség megbízási ideje két (2) év, a meghosszabbítás lehetőségével.

25. szakasz

Az Elnökség feladatköre az alábbiakra terjed ki:

- végrehajtja a Közgyűlés határozatait, döntéseit és ajánlásait;
- előkészíti a Közgyűlés anyagát;
- végrehajtja a Közgyűlésen meghatározott munkaprogramot;
- dönt különféle gazdasági és egyéb tevékenység, illetve vállalatalapítás ügyében;
- hozzájárulását adja a tagozatok önálló tevékenységéhez és jóváhagyja azok szabályzatait;
- munkacsoportokat alakít bizonyos tevékenységek végrehajtására.

Az Elnökség üléseit az Egyesület elnöke hívja össze önkézdeményezésből vagy az Elnökség tagsága egyharmadának (1/3) követelésére, legalább kéthavonta, szükség esetén gyakrabban is.

Az Elnökség akkor határozatképes, ha tagjainak többsége jelen van az ülésen. Döntése az Elnökségi tagok összlétszámának 50%-ot meghaladó szavazattöbbsége esetén emelkedik jogerőre.

26. szakasz

Az Egyesület titkárát az Elnökség nevezi ki. Elnökségi tag is lehet titkár.

A titkár megbízási ideje két (2) év az újraválasztás lehetőségével.

A titkár részt vesz az Egyesület szervei üléseinek előkészületeiben, gondoskodik a

jegyzőkönyvvezetéséről, gondot visel az adminisztrációs és pénzügykezelésről és más, a jelen alapszabályból, illetve az Elnökség megbízásából eredő munkákat végez.

27. szakasz

Az Egyesület tagozatokat szervezhet a tagság érdekei szerint az Elnökség jóváhagyásával. Egy-egy tagozat megnyitásához legalább öt (5) tag kell, azzal, hogy a tagozat önállósíthatja is magát munkájának végzésében az alapszabállyal összhangban és az Elnökség jóváhagyásával.

IV. ÁLTALÁNOS HONVÉDELEM ÉS TÁRSADALMI ÖNVÉDELEM

28. szakasz

Az Egyesületnek az ország védelmének előkészületeiben és az ország védelmében való közreműködését külön rendelkezések rendezik az alkotmánnyal, a törvényekkel és a Közgyűlés döntésével összhangban.

29. szakasz

Hadiállapot vagy közvetlen háborús veszély kihirdetése esetén lépéseket kell tenni az előírt intézkedések megszervezésére és végrehajtására.

Külön rendelkezés határozza meg közelebbről is a vezetőségi szervek hatáskörét és felelősségét a tagságnak az ország védelmére való felkészítésében és a népvédelmi feladatok és tennivalók ellátásában hadiállapot vagy közvetlen háborús veszély esetén.

30. szakasz

A társadalmi önvédelem célja:

- a társadalmi és magánvagyon védelme;
- a tagság és a szélesebb társadalmi közösség érdekeinek védelme;
- a vezetőségi tagokkal való vagy ezeknek a funkciójukkal való visszaélésének, illetve lelkiismeretlen munkájának a megakadályozása;
- az ellenséges tevékenység és más káros befolyások elhárítása az Egyesületnek a céljai és feladatai megvalósítására irányuló tevékenysége útjából.

V. AZ ÖNIGAZGATÁSI ELLENŐRZÉS MEGVALÓSÍTÁSA

31. szakasz

Az Egyesület tagságának alapszabályba foglalt jogai védelmében joga van öniszervezeti ellenőrzést gyakorolni közvetlenül vagy a vezetőségi szervek útján.

32. szakasz

A vezetőségi szervek kötelesek biztosítani minden egyesületi tag számára a határozatokba, okmányokba és iratokba való betekintést a szervezet munkájának, anyagi-pénzügyi helyzetének megismerése végett, kivéve azon eseteket, amikor a törvény vagy törvényerejű aktus titkossá nyilvánít valamely iratot.

VI. A TEVÉKENYSÉG ANYAGI ALAPJAI

33. szakasz

Az Egyesület céljainak és feladatainak megvalósításához anyagi eszközöket biztosít. Ezeknek előteremtését és felhasználását a törvény, a jelen alapszabály, továbbá egyéb okmányok és határozatok szabályozzák.

34. szakasz

Az Egyesület az alábbi forrásokból valósíthat meg jövedelmet:

- tagsági díj;
- a pártoló és rendes tagok, valamint a szimpatizánsok önkéntes adományaiból és különféle ajándékokból;
- a védnokok eszközeiből;
- propagandaanyag értékesítéséből;

- a saját gazdasági vagy egyéb tevékenységéből származó jövedelemből, továbbá az olyan tevékenységek jövedelméből, amelyeknek az Egyesület az alapítója vagy részese;
- egyéb forrásokból, a törvénnyel összhangban.

35. szakasz

A tagsági díj összegét és befizetésének feltételeit az Elnökség határozza meg. A tagsági díj megszabásánál csúszóskála is alkalmazható a szóban forgó tag lakossági kategóriája szerint.

36. szakasz

Minden bevételről és kiadásról nyilvántartást kell vezetni a törvényes előírásoknak megfelelően.

37. szakasz

A pénzügyi tervvel megállapított eszközök mirefordításáról az Elnökség dönt, s erről jelentést köteles tenni a Közgyűlésnek.

VII. A TEVÉKENYSÉG MEGSZŰNÉSE

38. szakasz

Az Egyesület az alábbi esetekben szüntetheti meg tevékenységét:

- amennyiben a Közgyűlés nem tartható meg a minimális törvényes határidőn belül;
- amennyiben a tagság létszáma az alakuláskor meghatározott szint alá süllyed;
- amennyiben az Egyesület tevékenységét valamely illetékes állami szerv betiltja;
- amennyiben a Közgyűlés a tagság kétharmados (2/3) szavazattöbbségével ilyen értelmű határozatot hoz.

VIII. ÁTMENETI- ÉS ZÁRÓRENDELKEZÉSEK

39. szakasz

Az Egyesület adminisztrációs-technikai, illetve pénzügyi tevékenységének elvégzését a tagok valamelyikére vagy szükség esetén megfelelő szakszolgálatra bízhatja.

40. szakasz

A jelen alapszabály elfogadásának napján lép érvényre.

(AZ) EMBERI JOGOK MACEDÓNIAI FÓRUMA (Форум за човекови права на Македонија)*

KIÁLTVÁNY

Az általános politikai kultúrának az Egyesült Nemzetek Alapokmányában, továbbá az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában és egyéb nemzetközi okiratokban leszögeezett normái ma már szerves összetevői sok ország alkotmányának és törvényeinek. Lényegében ezek az alapvető emberi jogok képezik a politikai, gazdasági, szociális és kulturális szabadságok összességéként azt az alapot, melyen korunk emberének méltósága áll vagy bukik.

Ezek az alapelvek abban a hajdani felismerésben fogantak, miszerint minden emberi lény szabadnak, méltóságában s jogaiban egyenlőnek születik, és napjainkig fennmaradtak, állandóan tágítva az emberi szabadságok kiterjedését. Minden kivívott szabadság – hosszadalmas és fáradságos harc és tanulás folyamán – maradandó beleívódott az ember tudatába és szívébe.

* A Fórum Koordinációs Bizottsága az alábbi anyagot küldte el szerkesztőségünk címére, a kérdőívet nem töltötték ki. A Fórum címe: Pravni fakultet, bol Krste Misirkov b. b., 91 000 Skopje.